

ny. ezennel ováczt jogát évre évi nyil-

arve rési ában a etekint-

ember

ovics. ró.

OS hier utca.

y-

a ken.

VÁN skedése

ó-utca.

szives gnek, ::

lyük,

n

ányo- :: ::

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy hóra ——— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 286. szám.

Péntek, december 13

A vármegye tisztújításához.

Nagybecskerek, december 13.

A nagy események, úgy mondják, előre vetik árnyékukat. S van e a négy folyó mentén nagyobb és érdekesebb esemény a választásnál. Lázban égnek az arcom, ha egy városi segédhivatalt kell „választás utján“ betölteni, hát még mikor a vármegye tisztikarát kell restaurálni. A régi idők restaurációi persze nem elevednek fel. Nincs ahhoz manapság sem kedv, sem pénz. Hiába: az idők változnak s velük a vármegye választói. De azért érdekes lesz a huszadik század első tisztújítása is, ha az előjelek nem csalnak.

Az előcsatározást már megkezdte a fürge kis csapat, mely a torontáli ellenzék hivatalos organumában forgatja a pennát jókedvvel s bőséggel. Kiváló örömeinkre szolgál konstatálhatni, hogy tisztelt lap-társunkkal egy véleményen vagyunk. Legalább a tisztújítás első és ezuttal legérdekesebb pontjánál. Persze csak a lényegét és nem a módját illetőleg. Mi ugyanis ma is abban a szerény véleményben vagyunk, hogy az ellenzék első fellépése csak afféle succés d'estime volt. Tapoltak nekik, mert elmondták azt, amit pártkülönbösg nélkül mindenki érzett, azt t. i., hogy a tisztviselők megválasztásánál csak a tudást és a jellemet szabad tekinteni. Helyes! De hát mikor mondták ki ennek az ellenkezőjét?

De volt ennek a fellépésnek hátrányos következése, is mint nap nap mellett tapasztaljuk. A közönség ugyanis abból a körülményből, hogy a multkorai bizalmas értekezleten többnyire olyanok emeltek szót a jelenlegi alispán mellett, kik az ellenzékkel rokonszenveznek, de olyanok is, kik annak vezérferfiái, azt a körülményt következtette, hogy dr. Dellimanics Lajos nem lehet Rónay főispán jelöltje. Akik így magyarázták az első debut olcsó sikerét, nagy tévedésben vannak. Mi ugyanis úgy tudjuk, hogy nemcsak e vármegye

iránytadó urainak, de magának Rónay Jenő főispánnak is dr. Dellimanics Lajos a vármegye jelenlegi erőyes kezű, vasszorgalmu és kifogástalan jellemű alispánja a jelöltje, kinek mellőzése még az ellenségei sem találhatnának okot a multjában. Szükségesnek láttuk ennek az elmondását, mert az ellenzék multkori szereplése igen sok helyen adott okot félreértésre s mi kötelességünknek tartottuk a helyzetet a fentiek elmondásával lehetőleg tisztázni.

Szívesen foglalkoznánk a többi állások pályázóival is, ámde a pályázati kérvények e hó 15 éig adhatók be s így ma, miután az összes pályázók neveit nem ismerjük, meddő volna minden kombináció. Ez okból nem válaszolhatunk a naponta hozzánk érkező levelekre sem, melyekben rendszeren azt kérdezik, hogy kiket óhajtának az intéző körök. A mi véleményünk szerint a közönség e tekintetben igen könnyen tájékozthatja magát, mert a kijelölt bizottság, melyben a vármegye vezető férfiai foglalnak helyet, azokat szokta első helyen kandidateálni, kiknek megválasztását kívánatosnak tartja.

Az új ellenzék arról kesereg, hogy a választók apathiába merülve nézik a törvényeket s tegnapi harci riadójaival felhívja a közönséget, „hogy legyen résen.“ Nem kutatjuk, hogy van-e szükség erre a felhívásra, de az apathia csendje és a szenvedélyek felkavarása között ismerünk közeputat is. Kívánjuk, hogy a vármegye közönsége ezt a közeputat eltalálja s a hétfői választáson ne üvöltjön a fektelenség haragja, ne sivitson a gyűlölet szele.

A főrendiház ülése. A főrendiház holnap délelőtt Csáky Albin gróf elnöklelte a ttt ülést tart, amelyen tárgyalás alá veszi az indemintáról szóló törvéj javaslatot. Ha a főrendiház a holnapi ülésén végez a javaslattal, ami feltétlen bizonyos, akkor a képviselőház hétfőn formális ülést tart, amelyen bemutatják a főrendiház határozatát.

Karácsonyi szünet.

— december 13.

Az utolsó ülés, melyet a képviselőház a karácsonyi szünet előtt tartott, egészen új oldalról mutatta be a miniszterelnököt. Napirenden a vármegyei pénzközelésről szóló javaslat volt s az ellenzéki szónokok egész sora kelt sikra az eddigi állapot fenntartása mellett. Széll Kálmán miniszterelnök nagyon könnyűvé tette volna magának a polémiát, de e helyett minden egyes kifogásra reflektált s végül a közigazgatási reformra vonatkozó terveiről nyilatkozott s nyilatkozatával még a függetlenségi pártot is tapsolásra indította. A miniszterelnök oly bámulatra méltó ismeretét árulta el a törvényhátsági ügymenet minden részletének, hogy kérdeznünk kell magunkat, mint lehetséges valakinek az állami élet oly különböző terein oly magas színvonalra jutni s e mellett látását s értelmét minden részletre nézve úgy kiélesíteni, mint Széll Kálmán. Egy nem éppen hosszú beszéd keretében minden ellenvetést megcáfolni, az egész közigazgatási reform programját kifejteni s e mellett az elvi ellentelek tetszését is kicsikarni, ez valóban nem közönséges tett s ilyet csak úgy lehet véghez vinni, ha a magas szellemi adományokkal tiszta, magasztos jellem s áldozatkész hazaszeretet párosul.

Széll Kálmán hosszú időn át főképpen mint pénzügyi kapacitás volt ismeretes; ama három év alatt, mióta a kormányügyeket vezeti, első minőségű államférfiúnak tanultuk őt ismerni, most meg kitűnt, hogy a közigazgatásnak is páratlan mestere ő és így óhajtani kell, hogy legalább addig várjanak a belügyminiszteri állás betöltésével, míg a közigazgatási reform a maga egészében keresztül lesz vive.

Ami magát a vármegye pénztári szolgálatról szóló javaslatot illeti, a karácsonyi szünet előtt annak legalább álta-

A „TORONTÁL“ tárcája.

Egy jó magyar könyvről.

Irla: Caelius.

Nem is a század végén, hanem a leghuszdikabb század elején megjelenik egy könyv, amelynek címe korántsem hajhászsa a feltűnést, hanem csak egyszerűen ez: „Emlékeim.“ Nem tekint a jövőbe, nem aspirál a majden elkövetkező napokra Nyugodt kedélyvel a mult idők emlékeire mereng, szinesre fűsti az elmosódott képeket . . . s én egy édesbus refrain hallow a sorok közül: „Ime, így tudok én érezni, így tudom én a multat megbecsülni, s nem akarok egyebet, csak azt — lássátok és higyjétek, hogy érző szivem van.“

Látjuk és hiszszük, édes jó Perjéssy bácsi. Valóban, könyvének alaptónusa oly nemesen egyszerű, hogy a szerény embernek majden sikerült a jeles író elbujtatni.

Mondom: majden sikerült. — De nem lehetett ám!

* * *

Legközvetlenebb benyomásom az, hogy az író mellett meglátszik a piktor is. (Talán tetszik tudni, hogy Perjéssy Lajos nagy bravourral kezelte az ecsetet. Valószínűleg az ő könnyelmű szerénysége oka annak, hogy jó ideje nem fest, legfőjebb nagy ritkán ha rajzol valamit.) Tessék

csak figyelemmel olvasni leírásait: bizony, sok piktor nem tud olyat festéssel, meg pemzlivel festeni, mint ő szavakkal. — A festő és író talentuma egyetlen egyben sajátságos talentumá forrt benne, úgy, hogy e kettőt alig lehet különválasztani. — Innen van az, hogy szellemében a festő az írók témáit keresi; — szellemének írói része pedig, viszont a festők témájához vonzódik, a nagy természethez.

Mennyire szereti a nádas! Akarcsak Guy de Maupassant! A jeles franciát, nálunk Magyarországon, csak bizonyos frivol oldaláról ismerik, mert — és ez jellemző — csak borsos históriáit ültették át magyarra. Hogy Perjéssy Lajos rajongó természetimádását megvilágítsam, itt adom hevenyészett fordításban Guy de Maupassant sorait: „A mocsár a földnek egy külön világa, melynek külön élete, külön színei, külön lakói és sajátságos rejtelmei vannak. Honnan e titokzatosság? . . . Mert nem úgy született e az élet első csirája, hogy a mocsár nedves talaja leit az anya s a perzselő napsugár az atya?“

. . . Es csakugyan, még ma is, évezredek multán, a nádasban, a mocsárban egyre megújul az élet első processusa. Mindannyiunknak ősapja, Adámja: az a buta, öntudatlan piciny protoplazma ott keletkezik . . . miből? Mi módon? . . . De ilyesmire rá se gondolunk. A nádas titokzatos zugása megdöbent, s itt érezzük legjobban a végtelenség súlyát, s a nagy Aikotó közellétét. Itt színe van a hangnak, és hangja a színeknek.

Ide vezet minket a szerző. Vadász-ember. Alapos a gyanum, hogy a nádasban olykor, mikor nem látta senki, puskáját Lord ur őrizetére bizza, nagy sietve rajzolt be jegyzőkönyvébe egy-egy misztikus konturt, vagy pedig némán halgatta a bölömbika bugását, . . . és mesék, mesék, . . . színek meg színek nyüzsgötek fantáziája előtt, köd szárnyakon, andalgó lebegéssel.

Említém Lord urat. Róla szól a kötetet megkezdő elbeszélés megható rajza. Igazán furcsa, egy kutyáról írni! Nem tudom hamarjában, melyik író merne ilyen tárggyal megbirkózni. Am Perjéssy egyáltalán nem birkózott a témával; könnyen, művésziileg alkotta meg lehangulatossabb rajzainak egyikét.

. . . Hanem a hódolatot jogtalanul bitorló „Steinhund“-ot alaposan kifigurázza. Erről a Steinhundról igazán jóízű ez a história.

A „Kelemér László és a grófkisasszony“ című novellában a romanticismussal ér sikert a szerző, aránylag kisebb szerencsével. — Mondom és hangsulyozom: aránylag; mert a többi rajzok és elbeszélések mélyodru koncepciója legyüri ezt az elbeszélést, amely magában véve, absolute tekintve bármelyik íróembert büszkévé tethetne, ha magának vallhatná — Hanem „A biblia“, az igazán valódi gyöngye ennek a szép kötetnek! Minő biblikus hang, milyen komoly, nagy, széles ecsetvonásokkal előadott jellemző történet! Azt hiszem, ez a szerzőnek legpompásabb zsánerje.

Könyvének dus energiája diszitöje a „Pusztuló porták“, a magyar nemesi osztály züllését

lános tárgyalását fejezték be. A hazatérő képviselők gazdag anyagot visznek magukkal, melylyel megörvendeztetik választóikat és szünet után január 16-án új erővel foghatnak hozzá az említett törvényjavaslat részletes tárgyalásához.

A néppárt a karácsonyi szünet kezdete előtt még egy kis taktikai előnyt akart kivívni, melyet a galgói választáson oly nagyszertűen ki lehetett volna használni. Két néppárti honatya interpellált állítólagos tulkapások miatt, melyeket közigazgatási hivatalnokok követtek volna el, természetesen mindig és mindig csak a néppárt ellen, mely minden választási visszaéléstől tiszta, mint a fehér galamb s ártatlanabb a ma született báránynál. Széll Kálmán mind a két interpellációra válaszolt s kifejtette válaszában, hogy oly visszaéléseket nem tud meggátolni; melyek tudomására nem jutnak; de a tudomására jutott visszaéléseket a törvény szigorával sújtja. Csakhogy nem mind igaz ám, amiről a képviselő urak informálják a miniszterelnököt Nyitrában sem lehetett oly nagy az erőszakosság, mert hiszen nyolc kerületben győzött a néppárt. A miniszterelnök válasza amily talpraesett volt. Épp úgy nem alkalmas arra, hogy azt a néppárt házi használatra értékesítse, mert alaposan meghinstitotta a miniszterelnök a néppárt tervét s megmutatta, hogy mint taktikus is magasan felette áll ellenfeleinek. Előny helyett újabb kudarcot visz a néppárt karácsonyi ajándékkul választóinak s ha így gazdálkodik, kised tőkéjének hamar nyakára hág s akkor aztán elkerülhetlen a csőd.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 7/8-tól 1/8-ig urak részére is. A kádfürdő egész nap este 7/2 óráig nyitva marad.

December 14. Iskolaszéki ülés d. u. 4 órakor.
 „ 15. Szabad lyceum d. u. 5 órakor.
 „ 15. A Rackovics-alap bizottságának ülése délelőtt 10 órakor.
 „ 15. A megyei központi választmány ülése d. e. 10 órakor.
 „ 15. Ós-Budavár a kaszinóban.
 „ 16. Játékony est a színházban.
 „ 16. Tisztújító megyei közgyűlés.
 Január 11. A játékony nögyelet mulatsága a kaszinóban.

— **Személyi hir.** Szabó Ferenc orsz. képviselő visszaérkezett Nagybecskerekre. — Dr. Dellimanics Lajos alispán ma hivatalos utjából visszaérkezett Nagybecskerekre.

festi megdöbbsentő logikával, drámai igazsággal. Egész regény ez, hosszabb lélekzetű novella keretében. Finom judiciumra, zseniális megfigyelőtehetségre és esztendőnk gondos tapasztalataira vall.

Lelkesítő, gyújtó hatású rajz: „A mi sváb nemzetöreinke agyui“, valamint az „Egy karácsonyi éjszaka a szabadságharc idejében“, az előbbi a német, az utóbbi szerb anyanyelvű honfitársainkról emlékezik meg nagy szeretettel. Hadd lássa mindenki, mint gondolkozik egy vérbeli magyar a nemzetiségi vidéken!

Milyen kedvesen adomázik Versecnek, e virágzó szép városnak régebbi életéről! A derék svábok mulatságos történetei úgy megszerettetik velünk ezt a jóra való népet, hogy örök hálával tartoznak Perjessy Lajosnak.

Kedvesen adomázik . . . egyáltalán az egész könyvről az a végső benyomásom, hogy végtelenül kedves, mint egy barátságos kézszorítás. Olyan kedves, bizalmas hang, mintha mintha egyenesen csak a barátjai számára írta volna a szerzője . . . És ez imponál nekem, hogy Perjessy ennyire megbecsüli a közönséget. Nem „szonokol“ lóhátról, mint írónk legnagyobb része, hanem egy-két szavával megnyeri bizalmunkat s a könyvet oly érzéssel tesszük le, hogy nagy szerencsében részesültünk, mikor

— **Az igazoló választmány.** Az igazoló választmány vasárnap december 15-én délelőtt fél 10 órakor Szabó Ferenc orsz. képviselő elnöksége alatt ülést tart.

— **Uj albiró.** Ő felsége a király Keményffy Aladár nagyikindai kir. törvényszéki jegyzőt a billédi kir. járásbíróvához albiróvá nevezte ki.

— **Tisztújítások.** Országszerte folynak a nagy előkészületek a restaurációkra. A szomszédos Temesvármegyében december 19-én ejtik meg a választásokat. A vármegye törvényhatósági bizottsága tegnapi rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megalakították a kijelölő bizottságot. A közgyűlés után, a melyen részt vettek Szivák Imre, Blaskovics Ferenc, Rubinek Gyula és Fülöp Béla országgyűlési képviselők is, a szabadelvűpárt értekezletet tartott, amelyen megállapodtak az egyes jelöltek személyében. Alispánnak Kabdebó Gergelyt, főjegyzőnek Joannovich Sándort, árvaszéki elnöknek Kovácsics Gyulát, főügyészeknek dr. Darabanth Jánost, központi főszolgabírónak Prepeliczay Ödönt jelölte egyhangulag az értekezlet. Este Molnár Viktor főispán fényes vacsorát adott a megyei urak tiszteletére.

— **A csendőrség köréből.** Altörjái Altörjái Imre csendőralezredes, a szegedi második csendőrkörlet parancsnoka tegnapi délután a temesvári szárnyparancsnokság felülvizsgálására Temesvárra érkezett. A parancsnok kíséretében van Borbás Béla csendőrhadnagy. Temesvárról Nagybecskerekre jönnek vizsgálatra.

— **A központi választmány ülése.** Nagybecskerek r. t. város újonnan megválasztott központi választmánya holnap, szombaton délután fél 4-kor ülést tart, mely alkalommal a választmány tagjai leteszik az előirt esküt.

— **A szikvizadé életbeléptetése.** A szikviz megadóztatásáról szóló szabályrendelet felsőbb helyről jóváhagyást nyervén, az a jövő 1902. évi január 1-én lép életbe.

— **A gimnázium államsegélye.** A tegnapi délután tartott tanácsülésben megválasztották azokat a képviselőtestületi tagokat, akik a gimnázium államsegélyének állandósítása tárgyában a kiküldött miniszteri biztossal a szerződést a város nevében meg fogják kötni. Megválasztották: dr. Grandjean József polgármester elnöksége alatt dr. Végh Lajos, Mencez Lipót, Franz József László, dr. Györgyevits Milos, Hausladen Mátyás és Rehák Béla képviselőtestületi tagokat.

— **Botrányos közelet.** Ilyen című hírünkre vonatkozólag a városi mérnök Jacobi Gábor annak kijelentésére kéri fel lapunkat, hogy az utóbbi években készült közelet egyenletesebb és simább felületű, mint a régi. A közeletet egy a közgyűlés kebeléből választott bizottság veszi át, a melyet felelősség terhel. A Kovács-féle ház előtt teljesített javításokról szólva, el-

egy éppolyan zseniális mint kedves és jó ember megnyilatkoztatta előttünk szívét-lelkét.

* * *

A statisztika szerint Verseczen van Amor legdusabb vadászterülete (aránylag ott köttetik a legtöbb házasság); ugyanott szüretelik a legtízesebb bort. Hires város!

... Es . . . és . . . enyje, mintha poétának is kitűnő volna az a levegő . . . Biztos, hogy Herczeg Ferenc sem lett volna írónk legelső közt, ha nem azt a lilaszínű alkonyati eget nézegeti vala sejtelmes estéken, melyre élesen rajzolódik a várhegy donjonjának s a két karsu toronynak büvös silhouettje . . .

Apropos Herczeg Ferenc! Ő írta a könyvhöz a szép előszót. Így szól a többi közt: „A szerző kálvinista ember és tanár. Tehát irodalmilag terhelte egyén. Beleszületett az irodalomba; abban él, szerelmes belé, mint pisztráng a patakba. Ha nem volna magyar irodalom, érdemes volna külön az ő számára csinálni.“

Van szerencsém ezt a mondást megfejteni, ilyenképpen: Ha nem volna magyar irodalom, hát majd csinálna Perjessy bácsi.

Mert megcsinálná, annyi szent!

ismeri a mérnök, hogy jobban lehetett volna kövezni, de a város nem rendelkezett szükséges fedezettel. A keramit megrongálása jelentéktelen s nem függ össze a javítással.

A hosszú nyilatkozatra igen röviden kívánunk válaszolni. Tudósítunk egy szóval sem állította, hogy a városi mérnök az oka a rossz kövezetnek. Kinek nem inge, ne vegye magára. De már abban igaza van, hogy a kövezetünk rossz. Reméljük, hogy a jövőben jobb lesz.

— **Iskolaszéki ülés.** A nagybecskereki közs. iskolaszék holnap délután 4 órakor a népiskola könyvtári helyiségében ülést tart.

— **Temesvár—aradi csatorna.** Tegnapi délután tartotta az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya szokásos havi ülését. Az ülésen Hieronymi Károly kifejtette csatorna-építési terveit és a többek közt azt javasolta, hogy Aradtól Temesvárig csatorna építtessék és a Maros hajózhatóvá tétessék. A szakosztály f. hó 18-án fogja megvitatni a tervet.

— **A város szegényei.** A tegnapi tanácsülésben 33 szegénynek folyósították az eddig élvezett segélyeket a jövő 1902. évre.

— **Jutalmazott tanító.** A földmívelésügyi miniszter Bándi Miklós nagyikindai tanítónak 200 koronás pályadíjat adományozott a f. iskolakezelés és gyümölcsfajenyésztés terén szerzett érdemei elismerésül.

— **Az irgalmas nővérek főnöknője Zombolyán.** A szent keresztől nevezett irgalmas nővérek tartományi főnöknője, Ronliu Bernadette Chorinból, továbbá Regli Aniceta asszisztens és Martin Gusztavina újoncmesternő Ingenbohliből (Svájcz) Magyarországon körutat tesznek, meglátogatván az itteni zárdákat. Vasárnap érkeztek Zombolyára, a hol a nővérek, élükön Waschinka Agnes főnöknével, ünnepélyesen fogadták őket. Onnan Német-Czernyára mentek és mindenütt teljes megalégedésüket fejezték ki.

— **Italmérési engedélyek.** A nagybecskereki pénzügyigazgatóság a város területén legújabb két újabb italmérési engedélyt adott, nevezetesen Weisz Mór szatocsnak az aradáci-utca 2645 sz. a. és Skorits Magdolnának a Martinnuzzi utca 523. sz. a. helyiségre nézve.

MULATSÁG.

Játékony esték.

— Az első este. —

— December 13.

Az emberiség jókedvét mindig sikerrel adóztatja meg a könyörület a jótékonyaság számára. A vidámság nem csak a szívet, de zsebet is könnyebben nyitja meg az emberiség lázárjai nevében. Rónay Jenőné urnó kezdeményezésére most nálunk buzdólkodik egy jótékony bizottság, amely a megyei tisztújítások ideje alatt december 15. és 16-án két játékony estét rendez. A bizottság már összeállította a két este műsorát, amely a következő:

Az első este, a melyet Ós-Budavárának kereszteltek a rendezők, a kaszinóban lesz vasárnap este. A mit a lelemény, ötlet és izlés összehorhadt, ott találjuk mind a programmon, a mely valóban páratlanul élvezetesnek ígérkezik.

Lesz a nagyteremben: orfeum-színpad, japáni teaház, étkező asztalok; az üvegcsarnokban: buffet; a biliárd-teremben: pezsgős pavillon, török kávéház; a nagyteremben: Varieté, élőképek, színpadok, virágcsarnok, cukrosbolt, filharmonikusok színpada, étkező asztalok.

A biliárd-teremben fog állani a stillszertű japáni-teaház, a melyben Kun Aladárné, Marton Andorné, Magyar Károlyné, Daun Hedvig és Solymosi Mici urnók vállalták el Hebék szerepét.

Az üvegcsarnokban az étkező asztalok körül Ballière Sándorné, Kokits A. F.-né, Stagelschmidt Jánosné, özv. Schwartz Mihályné, Szöllőssy Károlyné, Hirtenstein Felice és Rózsika, Klein Boriska, Jankovics Ilonka és Danica, Olyán Katica, Steiner Hermin, Strasser Poldi, Sajoviz Malvin és Irma, Schlesinger Elza és

Egy előkelő régi hazai biztosító társaság, melynek helyben és a környéken számottevő jövedelmet biztosító üzlete van, január 1-ére megfelelő összeköttetésekkel rendelkező képviselőt keres. — Irásbeli ajánlatok a kiadóhivatalban megtudandó címre kéretnek.

Kornél és Vilovszky Mária fognak buzgólkodni. A pincér szerepét Deutsch Alfréd, Hubert Zsigmond dr., Jankovics Milán és Szöllőssy Károly vállalta el. A derék csaplárosok olyan olcsó árakat szabtak, amik megszegyenítik akármelyik becskerekikorcsmárost.

A török kávéházban Bauer Henrikné, Beller Ilonka, Mihálovits Darinka, Vlaskalics Nympha urhölgyek és dr. Demkó Endre, Löwy Zsigmond, Szerényi Géza urak látják el a vendégeket.

A pezsgős pavillonban Engel Laura, Lucsics Miklósné, dr. Perisics Zoltánné, Borzsetzky Ella, Grandjean Mártha, Kodár Hedvig urnök és Benkovich Mihály, dr. Perisics Zoltán urak mérik a potom árba szabott gyöngyöző italt. (A legdrágább 3 korona.)

A cukros boltban dr. Brájjer Lajosné, Haidegger Jolánka, Sáríka és Valérka, Kokits Mártha urnök édességeket, Bakálovich Plátó, dr. Franz József, ifj. Tullits György urak nyalánkságokat fognak osztogatni. Az árak itt is bátran felveszik a versenyt Hubertus mester remekeivel.

A virágos boltban dr. Balás Ivánné Deutsch Margit, Weisz Izidorné, Jean Marie, Baich báróné, Beller Antónia, Hajduska Etelka, Kreselics Teréz hölgyek lesznek legszebb rózsái, gombostük közt Napholtz Rezső, Reich Viktor urak tartanak rendet.

Az általános keretét az estének a különböző előadások adják meg. Legvonzóbb része lesz az estének a tarkaszinpad, amelyet Mayer Aurél alkalmi igazgató a nagyterem, kisterem között osztott meg akképpen, hogy fél 9-től fél 10-ig a nagy-, fél 11-től 11-ig a kis- és 11-től 12-ig ismét a nagyteremben talál a közönség.

A variété

Kupuszárovcis Jenő rendezése mellett a nagyteremben 1/2-kor kezdődik:

Műsora ez: a) Induló. b) Nyitány. c) Keringő. Előadja Zsiross Elemér. — Tolveth Oszkár bécsi dalkomikus fellépte. — Göre Gábor magánjeleket. Előadja: Brunet József. — Charivari Kuplé-egyveleg. Előadja: Julius Berta k. a. — Tréfás duettek. Előadják: Mayer Aurél és Mártonffy József. — Kuplék. Éneklő: Rónai Ödön.

Féltizenegykor már a kisteremben találjuk Kupuszárovcis Jenő rendezőt Ripka karmesterrel együtt, a hol kezdődik az

Orfeum.

Műsora ez: Csuli, kínai dal és tánckomikus. Előadja: Zsiross Elemér. — Kuplék. Éneklő: Pfeiffendeckel. — Hermann Gusztáv, nőimitator fellépte. — Mayer Aurél, szalon humorista fellépte. Utánna következnek:

A bohém. Bohózat. Közreműködők: Dr. Braun Alfréd — Emanuel Zsigmond. Kobi, szolgálja — Kupuszárovcis Jenő. Weinbeiszter Auguszt, házmester — Giffinger Imre. Rindskopf Chaim, kántor — Tolveth Oszkár. Grünwein Simche, szikvizgyáros — Neumann Mór. Variété előadás után Laci Juci, hirneves cigány primás zenekara hangversenyez a téli kertben.

Tizenegy ór. kor ismét a nagyteremben találjuk a társaságot a Variete-szinpadon. Itt a következő műsorban gyönyörködhetik a közönség: Kátsa cigány. Előadja Milovánov Sándor ur. — Signor Griffelini és Mr. Thomson eröművészek és yongleurök fellépte. — A detektivek, humorisztikus kettős. Előadják Zsiross Elemér és Brunet József. A három jómadár. Énekes bohóság. Közreműködők: Hermann Gusztáv, Tolveth Oszkár, Neumann Mór. — Néger kuplék és táncok. Előadja QI. — Kuplék. Éneklő legifj. Schönberg. — Oszkár és Nusi duettisták fellépte. — Zárinduló.

Élőkép.

Közben négy élőkép is szórakoztathatja a közönséget. Rendező: Petrovits János ur. A világitást rendezik: Beck Gyula ur. A diszleteket festette: Szekesán János és Várkonyi József urak. Műsora ez: Felső szerelem: Haidegger Sári k. a. — Duett: dr. Perisits Zoltánné és

Lucsics Miklósné urnök. — A szomszéd gyermekek: Haidegger Jolánka k. a., Sajó Elemér ur. — Szerelmi áldozat: Kokits Mártha k. a. — A kitagadott: Pervuleszku Olga k. a., Giffinger Imre ur. — Az utolsó kísérlet: Haidegger Jolánka k. a. Sajó Elemér ur. — Páris itélete: dr. Perisits Zoltánné, Lucsics Miklósné urnök, Bakálovits Plátó ur.

A zenekedvelők részére fél 10-től 11-ig filharmonikusok játszanak. Ezt Rippka Armin és Imre, dr. Steinbach Béla urak rendezik. Előadja: A nagybecskerekik zenekedvelők egyesülete. Műsora a következő: Magyar népdal induló. — Kéler Béla: Rákóczy-nyitány. — Waldteufel E.: Keringő. — Strauss E.: Gyorspolka.

A kimeríthetetlen műsorban találunk ezenkívül jámbótársaságot. Tagjai: László Jenő, dr. Steinbach Béla, Rippka Imre, Kürschner Ignác és Manó, Tolveth Oszkár, Hermann Gusztáv, Neumann Mór urak.

Ejtelkor tombola kezdődik. Rendezik: Bielek Antalné, Bielek Mihályné, Freund Adolfiné, Mocsányi Helena, Stern Miksáné, dr. Riesz Jakabné urnök. Mayer Rezső, dr. Mangold Samu, Oldal István, Weisz Sándor urak.

Ha mindezek után, betelvé a programms megvalósult a rendezőség elmés mottója: Keveset, de sokat, kezdődik a tánc, a melynek végét nem határozták meg a gondos rendezők.

A kik pedig ebben az élvezetes műsorban nem találnak szórakoztatót, azok számára kártyaasztalokról is gondoskodott a rendezőség. Ezt aztán kiki a maga felsegélésére játszhatja. (A vasárnapi estélyről holnap.)

— Szilveszter-est. A nagybecskerekik zenekedvelők egyesülete az év utolsó napját a kaszinóban mulatsággal üli meg. Műsora a következő: Schild Th. F. Humoros indulója. — Köhler O. „A barátok titkos borozgatása.“ — Ständchen. — Fehde Chr. Humoros variációk. — Potier. „Hol a férj?“, bohózat egy felvonásban. — Humoros kisbögő négyes. — „Eine Parthie 66“ humoros duett. — „A világhírű kuplé duettisták fellépte“, Nusovics Kupo, Oszkárovcis Tulo. — „A mama kedvence“, vig monolog előadja Zsiross Elemér. — Moinaux J. „Taub muss er sein“, bohózat egy felvonásban. — Az 1902. évi fürdői idényre nagy utánjárásai szerződte tett és kiváló művészekből álló „Pocsolya Banda“ bemutató előadása saját, karmesterük vezetése alatt. — Tánc.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Rágalmazó orvos. A szegedi járásbíró, mint nekünk írják, most itélt abban a perben, amelyet Róser Adám, ismert tanügyi mecénás, a szegedi négy konviktus alapítója, indított Pető Sándor gyertyamosi orvos ellen. Pető nyilvánosan megvádolta Rösert, hogy több pénzzel nem számolt el s eltulajdonította azt az ezer forintot is, a melyet Gyertyamos község jubileuma alkalmával adott a konviktusnak. Róser akkor vizsgálatot kért maga ellen. Rónay Jenő főispán, Dellimanics Lajos alispán, Zsiross Mihály megyei főszámvevő és Uzbasich Gáspár csenei főszolgabíró megvizsgálták a konviktust s mindent rendben t láttak. Róser ezek után a bíróságnál keresett elégtételt s rágalmazóját feljelentette. A szegedi járásbíró, Pető Sándort bűnösnek találta s két heti fogházra itélte. Pető felebbezett.

§ Tizenkétéves vádolt. Kevés híján vasuti baleset történt az öszön Tolvádia állomáson. Egy vásott gyerek, a tizenkétéves Konrád Domokos, elváltotta az egyik váltót s a sinek közé kavicsot rakott. Szerencsére idején észrevették s így nem történt baj, a Konrád fiu ellen pedig megindították az eljárást. Tegnap tartották meg ügyében a nagybecskerekik törvényszéken a tárgyalást s a btk. 343. §-ába ütköző vétsége miatt a fiatal bűnöst, illetve szüleit 20 korona pénzbüntetésre itélték.

§ Pörös kortesbeszéd. Megirtuk a napokban, hogy a nagyikindai járásbíró, Zsiross Lajos dr. ügyvédet egy kortesbeszédért, a melyet a választások idején Eremics Pál országos képviselő ellen tartott, 50 korona pénzbüntetésre itélt. Zsiross ugyanis akként üntette fel Eremics-et, mint a ki nem méltó a képviselőségre.

A tárgyaláson bizonyítani is akart a bepanaszolt ügyvéd, de a járásbíró nem engedte meg dr. Zsirossnak a bizonyítást. Dr. Zsiross az itélet ellen felebbezett és semmiségi panaszt tett, melynek alapján a nagyikindai törvényszék, mint tudósítónk jelenti, a járásbíró itéletét megsemmisítette és utasította, hogy a bizonyítást vegye fel abban az irányban, hogy miért volt joga Eremics Pálról nyilant és a nagy közönség előtt megmondani az igazat. Tehát újra visszakérül az ügy a járásbíróhoz és csak most kezdődik az ügynek érdekesebb része.

TÁVIRATOK.

A margitai petíció.

Budapest, dec. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Hetedik és egyszersmind a legérdekesebb petíció tárgyalását kezdte meg ma a kuria Örley Kálmán margitai mandátuma ellen adtak be petíciót Szatmári Mór ellenjelölt választói azzal vádolva Örleyt, hogy vesztegetett. Nagy érdeklődés mellett fogott ma tárgyalásba a kuria. A kérvényező fő indoka az a levél, a melyben Örley újabb 2000 forintot kér Beöthy főispántól.

Hatszáznegyvenhat választót tett szett megvesztegetni, fordult a kérvényező képviselője a jelenlévő Örley felé. Örley izgatottan válaszol:

— A levelem meghamisították. Én nem azt írtam. Az nem egyezik meg az eredetivel.

Szünet alatt még izgatottabban folyt a szóváltás. A kuria délben a tárgyalást elhalasztotta holnapra.

Főispáni beiktatás.

Budapest, dec. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Zomborból táviratozzák: Latinovics Pál Bácsmegy és Zombor szabad királyi város új főispánja, tegnap foglalta el főispáni székét. Szabadkái küldöttségek mentek eléje, ahol a megye nevében Vojnich István főjegyző, Zombor városa nevében pedig Drakulics Pál orsz. képviselő üdvözölte. A beiktató közgyűlés után a főispán 61 küldöttséget fogadott. A város fel van lobogozva. A lelkesedés általános. Délután fényes bankett volt. Torontálvármegyét Poroszkay Béla megyei főügyész vezetése alatt küldöttség képviselte.

Botrány a Reichsrathban.

Budapest, dec. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A Reichsrath mai ülésében a szociáldemokrata Ellenbogen interpellációja kapcsán szidta a keresztény szocialistákat, akik fölgorva kiabálták: „Csalók! Lumpok! Schwindlerok!“ Az ellenpártiak megfelelő módon visszakiáltották: „A Würstl-práterbe!“ Grossmann Schumayerhez ezt kiáltotta: „Aljas gazember!“ Az óriási láрма percekig tartott, a csend csak nehezen volt helyreállítható.

Automobilon a világ körül.

Budapest, dec. 13. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Kudell Miksa német automobili gyáros 3 franciával és 2 angol lal világméretű utra indul. Párisból Moszkvába, innét Ázsiába, majd Amerikába mennek. Az utazás tartama két hónapra van tervezve.

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 13. (A nagybecskerekik Lloyd-társulat távirata.) Készáruban jelentékeny forgalom fejlődött ki; az árak 2-3 fillérrel csökkentek. Elkelt 4200 mm. nagybecskerekik buza. A határidő-üzletben déli zárlatkor a következők voltak a hivatalos árjegyzések:

Buza 1902. áprilisra	8.65—8.66
Rozs 1902. áprilisra	7.34—7.35
Tengeri 1902. májusra	5.49—5.50
Zab 1902. áprilisra	7.47—7.50

KÖZGAZDASÁG.

Ingatlanok forgalma

Nagybecskerek város területén 1901. évi december hó 6-tól december hó 12-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltások történtek:

Paulovits József hagyatékához tartozó 1876. évi sz. házat előörkölte öz. Paulovits Józsefné Katalin.

Graszl Mihály és társai tulajdonát képező 740 négyzetméter területű szőlőt megvette Szelgrád István és Magdolna 600 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyzett a Nagybecskereken, 1901. évi december hó 13-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	8.—	korona
kétszeres	"	8.60	"
rozsa	"	4.30	"
árpa	"	5.50	"
zab	"	7.—	"
kukorica (új)	"	4.60	"
repce	"	11.50	"
szalma I.	"	2.80	"
szalma II.	"	2.50	"
szalma III.	"	1.50	"
burgonya (új) 50	"	2.—	"
marhahús I. 1 kilogr.	"	98	"
marhahús II.	"	88	"
borjú hús	"	1.20	"
disznó hús	"	96	"
juh hús	"	72	"
zsír	"	1.08	"

HIRDETÉSEK.

9096—9100. tkvi. sz. 1901.

1207—11

Arverési hirdetmény.

A törökbecsei kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Bischitz Salamon és fia budapesti cég végrehajtónak Odadzity Dragity kumáni lakos végrehajtást szenvedő elleni 1942 korona 72 fillér iránti végrehajtási ügyében nemkülönben a Leipnicker Jakab 240 korona, Popovits László 90 korona, Reiter Ignác 180 korona, Schill Miksa 186 kor. 50 fillér, Heuman Mór 37 kor 66 fillér, a szepesi XVI. városi takarékpénztár 71 kor. 58 fillér és Jancsity Dina 204 kor. 20 fillér és 6720 korona tőke s jár. követeléseik behajtása végett is a Szekulity Milanko és Heuman Mór által beadott utóajánlat folytán a területén levő Kumán község határában fekvő következő ingatlanok, ugymint:

1. a kumáni 286. számú tkvben A. II. 1-4. sorsz. 1883, 2170, 3827. és (3918—3919.) hrsz. alatt foglalt ingatlanok 1870 korona utóajánlati árban (kikiáltási ár 1983 kor. volt), az ezen ingatlanokra Jancsity Dina és neje Stevanka javára bekebelezett kikötményből álló szolgálmi jog épségben hagyása mellett, mégis azzal, hogy amennyiben ezen ingatlanokra tett ígéret az azo ra Jancsity Dina és Stevanka javára bekebelezett kitarásból álló szolgálmi jogát megelőzőleg bekebelezett 2200 koronában megállapított összeget meg nem üti, az árverés ezen ingatlanokra hatálytalanná válik és azok Jancsity Dina és Stevanka szolgálmi jogának fentartása nélkül nyomban újból elérvereztetnek;

2. a kumáni 1535. számú tkvben A. 5. sorsz. 4713/355. hrsz. alatt foglalt in-

gatlan 209 korona utóajánlati árban (kikiáltási ár 325 korona volt) és

3. ugyanazon tkvben A + 6. sorsz. 4251/1114. hrsz. alatt foglalt ingatlan 225 korona 50 fillér utóajánlati árban (kikiáltási ár 217 korona volt) 302. évi január hó 15-ik napján délelőtt 11 órakor Kumán község házában árverés alá fog bocsájtatni és az utóajánlati áron alul nem fognak eladatni, megjegyeztetvén, hogy az árverés napjától fogva az überlandialis (maradvány) földek után lejárandó váltás-gártózás a vevőt fogja terhelni.

Venni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% -át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én kelt 3333 sz. a. Igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt és óvadékképesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni vagy neki a bíróságnál elegendesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jegerőre emelkedése után 30 nap, a második 60 nap, az utolsót 90 nap alatt, mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együttesen a tbcsei kir. adóhivatal, mint letéti pénztárnál szabályszerű letéti kérvény kapcsán lefizetni és a vételár után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt a kir. járásbíró tkvi irattárában és Kumán község előljárásiójánál megtekinthetők.

Törökbecsén, a kir. járásbíró mint tkvi hatóság, 1901. évi nov. hó 24-én.

Szabó,
kir. aljárásbíró.

Aracs községétől.

5698. kig. szám. 1901.

1211—11

Hirdetmény.

Aracs község előljárásiója részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község területén gyakorolható **Aracs község 1902. évi február hó 1-től 1908. évi július hó végéig terjedő időre 1902. évi január hó 12-én délután 3 órakor az aracsi község házában megartandó nyilvános szobeli árverésen a legtöbbet ígérőnek használatra fog adatni.**

A közelebbi feltételek a községjegyzői irodában tudhatók meg.

Kelt Aracson, 1901. december 11-én.

Rankovits Szvetozár, Viskaiin Péra,
községi jegyző. bíró.

Két szoba, konyha és a szükséges mellékhelyiségekből álló

lakás

azonnal kiadó (1056—1.40)

Zápolya-utca 1. szám alatt.

Hirdetmény.

Franzföld község hajlandó közel fekvő, szarvasmarhának alkalmas tavaszi s nyári legelőt 1902. évre bérbe venni.

Bérbeadók kéretnek ajánlataikat írásban megtenni.

Franzföld, 1901. december 10-én.

1210—31

Községi előljárásióság.

193780/54593. F. IV.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen küldemények és fölötárgyak a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján délelőtt 9 órakor az alább felsorolt állomások teherraktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. község ezennel meghívatik.

Győr	állomáson	december hó 16. án.
Nagy-Várad	"	16-án.
Pápa	"	16-án.
Szabadka	"	17-én.
Szeged	"	17-én.
Arad	"	17-én.
Kolozsvár	"	18-án.
Kecskemét	"	18-án.
Debrecen	"	18-án.
Zágráb	"	18-án.
Budapest-dpart	"	19-én.
Miskolcz göm.	"	19-én.
Fiume	"	19-én.
Bpest-Józsefváros	"	23-án.
Pozsony	"	23-án.
Kassa	"	23-án.
Pécs	"	27-én.
Szatmár Németi	"	27-én.
Békés-Csaba	"	27-én.
Budapest nyug.	"	30-án.
Ujvidék	"	30-án.
Eszék	"	30-án.

Budapest, 1901. december hóban.

Az igazgatóság.

(Ülőnyomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államvasutak.

88923. III

Budapest-balparti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak budapest balparti üzletvezetősége az alább megnevezett vonalak mentén, nevezetesen az állomásokon, fűtőházakban, osztálymérnökségeknél, szertárakban, műhelyekben, őrházakban, forgalmi főnökségnél, ugyszintén az üzletvezetőségi épületben elhelyezett szolgálati órák javítására és jó karban tartására nyilvános pályázatot hirdet; és pedig 1902. évi március hó 1-től számított három évi időtartamra.

Az üzletvezetőség szóban levő vonalai e tekintetben a következők:

Budapest nyugati pályaudvartól bezárólag Érsekújvárig, balparti körvasut és Párkány—Nána—Garamberzence (kizárólag) összesen 259 kilométer hosszú vonal és az üzletvezetőségi épület. Jókárbán tartandó órák száma 593.

Azon szakorások, akik a fent megjelölt munkák végzésére vállalkozni ohajtanak, felhívtnak, hogy iparkamara bizonyítványt nyújtva felszerelt zárt ajánlatukat legkésőbb 1901. évi december hó 21-én déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztályához nyújtsák be a következő cím alatt:

„Ajánlat órák jókárban tartása és javítására 38923/III. számhoz.“

Az ajánlattevők kötelesek folyó évi december hó 20-án déli 12 óráig ezen üzletvezetőség gyűjtőpénztárána 100 korona bánatpénzt letenni, a pénztári elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

A szerződési feltételek az üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (Budapest Terezkörut 62. sz. lételemet 12. ajtó) hétköznapon, a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s magukra nézve kötelezőknek elfogadják.

Az üzletvezetőség fenntartja magának azt a jogot, hogy az ajánlattevők közül szabadon válasszhasson, esetleg az ajánlatoktól függetlenül intézkedhessen az órajavítási munkákra nézve.

Budapest, 1901. évi december hó.

Az üzletvezetőség.

Hirdetések

feivétetnek a „TORONTÁL“ kiadóhivatalában

GOLDBERG MIHÁLY

óras és aranyműves, Nagybecskerek, fő-utca (Liptay-féle ház).

Ajánlja nagy raktárát mindennemű arany- és ezüst-árunkban, • • • • •

• • • • • mint gyűrűk, függők, láncok stb.

Valódi svájci zsebórák. Inga-órák.

Javítások arany- és ezüstnemű tárgyknál, valamint órajavítások a legjobban és legpontosabban eszközöltetnek. Szolid árak.

(1171—5.4)

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.